

CZĘŚĆ OPISOWA

PROJEKT ODBUDOWY I ZAGOSPODAROWANIA ELEMENTÓW ZABYTKOWEGO PARKU WIEJSKIEGO W MŚCICACH MONTAŻ ELEMENTÓW MAŁEJ ARCHITEKTURY WRAZ Z PRACAMI TOWARZYSZĄCYMI

1. Przedmiot i cel opracowania

Przedmiotem opracowania jest projekt odbudowy i zagospodarowania elementów zabytkowego parku wiejskiego w Mścicach: montaż elementów małej architektury wraz z pracami towarzyszącymi.

2. Istniejący stan zagospodarowania terenu

Zakres opracowania obejmuje część działek nr 169/1, 234, 173/2, 283 oraz działkę nr 174 w miejscowości Mścice gm. Będzino, stanowiące teren zabytkowego parku wiejskiego. Istniejący teren usytuowany jest na południe od drogi krajowej Koszalin-Kołobrzeg. Od strony wschodniej graniczy w ul. Parkową, od strony zachodniej z niezabudowanymi działkami (częściowo z działkami drogowymi nr 168/3 i 168/7, częściowo z działką wykorzystywaną jako pastwisko – działka nr 168/5). Od strony południowej teren przylega do niezabudowanych działek rolniczych (nr 165/6, 165/5 i 175/10).

Od strony północnej działki nr 169/1 i 173/2 graniczą z działkami zabudowanymi budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi oraz budynkami gospodarczymi (nr 169/3, 169/4, 170, 171), działka nr 234 oraz częściowo działka nr 173/2 przylegają do pasa drogowego drogi wojewódzkiej – północna część tych działek znajduje się poza zakresem opracowania.

Działka nr 234 jest działką drogową, jednak nie posiada charakteru drogi (nie odnaleziono żadnych materiałów dokumentujących funkcję drogi w przeszłości). Z uwagi na to, że jej lokalizacja przebiega przez centralną część parku, środek prostokątnego placu, a także przez obrzeże cmentarza rodowego (wpisanego do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków), nie będzie użytkowana w charakterze drogi przeznaczonej do ruchu kołowego ani utwardzona. Działka pokryta jest nawierzchnią nieutwardzoną.

Wjazd oraz wejścia na teren parku – od strony wschodniej (ul. Parkowa).

Na terenie objętym opracowaniem znajduje się historyczny park wiejski, wpisany do Gminnej Ewidencji Zabytków oraz dwa cmentarze: cmentarz rodowy oraz cmentarz ewangelicki, wpisane do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków.

Park wiejski – założony w 2 połowie XIX wieku w południowej części wsi. Regularne założenie w kształcie wydłużonego prostokąta o powierzchni 8,2 ha (82.000 m²). Park założony w stylu krajobrazowym, wykorzystującym naturalne urozmaicenie ukształtowanie terenu: zbocza pagórków morenowych, stawy oraz niewielkie skarpy wokół nich. W parku dominuje drzewostan bukowy oraz niewielka domieszka lipy wąskolistnej. W parku widnieją wydeptane nieregularne ścieżki gruntowe.

Na terenie parku zlokalizowane są dwa nieczynne cmentarze: rodowy oraz ewangelicki.

W centralnej części parku znajduje się prostokątny plac o nawierzchni trawiastej. Powierzchnia placu: 3.935 m², długości boków odpowiednio:

- od strony wschodniej: 92 m, od strony zachodniej: 87,4 m

- od strony południowej: 46,5 m, od strony północnej: 41 m.

Wokół placu znajduje się 6 latarni parkowych, obecnie nieczynnych oraz kilka ławek, w złym stanie technicznym.

W zachodniej części parku, w odległości ok. 36 m od placu, znajduje się tzw. „strzelnica”: mur betonowy w kształcie litery U, o wym. 2,5 m x 6,3 m i wys. od strony zewn. maks. 0,85 m (od strony wewn. maks. 115 cm), gr. murów: 25-37 cm. Przeznaczenie obiektu – nieznane, nie udokumentowane w żadnych materiałach źródłowych. Według przekazów ustnych jest to pozostałość po dawnej strzelnicy; niemieckie materiały źródłowe z okresu sprzed 1939 r. wspominają o rozgrywanych okazjonalnie w parku zawodach strzelniczych. Natomiast odtworzenie sposobu oraz stopnia wykorzystania zachowanych murów w celach strzelniczych jest obecnie niemożliwe, w braku jakiegokolwiek dokumentacji.

Cmentarz rodowy rodziny von Schmeling – usytuowany w centralnej części parku, na południe od prostokątnego placu. Założony w 1894r. Rodzina von Schmeling była

właścicielem majątku niepodzielnego (miejscowość Mścice) do końca II wojny światowej, w 1909 Gustav von Schmeling założył fundację rodzinną, pozostającą w rękach rodu do 1945 r. Założenie cmentarza – regularne, o pow. ok. 500 m² (wg karty cmentarza z zasobów Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Szczecinie, Delegatura w Koszalinie) Cmentarz jednokwaterowy. Granice cmentarza – zatarte, brak historycznej dokumentacji cmentarza umożliwiającej dokładne ich odtworzenie. Czytelność nagrobków i mogił – zatarta, brak jakichkolwiek pozostałości nagrobków. W centralnej części cmentarza usytuowane są 3 głązy, a opodal 7 głązów – żaden z nich nie ma regularnego charakteru. Granice cmentarza określają w stopniu umożliwiającym jego lokalizację: od strony północnej – żywopłot bukowy (brak prac pielęgnacyjnych przy żywopłocie skutkowało przekształceniem żywopłotu w luźny, regularny szpaler buków). W północno – wschodnim narożniku znajduje się dąb oraz choina (drzewo iglaste z rodziny sosnowatych), w połowie zachodniego boku usytuowany jest również dąb. Na terenie cmentarza brak starego drzewostanu. Po 1945 r. cmentarz nieczynny.

Cmentarz ewangelicki – zlokalizowany jest w południowo-wschodniej części parku, na działkach nr 174 i częściowo 173/2. Założony na przełomie XIX i XX wieku. Od strony południowej teren cmentarza przylega do granicy całego założenia parkowego i graniczy z niezabudowanymi działkami rolniczymi, od strony zachodniej za jego granicę przyjmuje się działkę drogową nr 234. Charakter rozplanowania cmentarza regularny. Powierzchnia cmentarza (wg karty cmentarza z zasobów Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Szczecinie, Delegatura w Koszalinie) – 2.300 m², jednak po wizji lokalnej oraz zlokalizowaniu najbardziej odległych fragmentów nagrobków przyjmuje się, że powierzchnia cmentarza może być większa (ok. 2.700 – 3.000 m²). Dopuszcza się jednocześnie, że postępująca dewastacja cmentarza uniemożliwiła podczas wizji lokalnej dokładne odtworzenie pierwotnego układu przestrzennego, który był możliwy w roku zakładania karty: 1995. Cmentarz jednokwaterowy. Granice cmentarza – zatarte, brak historycznej dokumentacji cmentarza umożliwiającej dokładne ich odtworzenie. Większość nagrobków usunięta, pozostałe zniszczone, brak jakiegokolwiek nagrobka zachowanego w całości. Na terenie cmentarza zlokalizowano jedynie dwie płyty nagrobne z kompletnymi danymi (imieniem, nazwiskiem oraz rokiem urodzenia i śmierci), jedna datowana na 1938 r., druga na 1941 r. Teren cmentarza porośnięty starodrzewem bukowym, na obrzeżach zlokalizowane są pojedyncze dęby. Po 1945 r. cmentarz nieczynny.

3. Projektowane zagospodarowanie terenu

Opracowanie obejmuje projekt rewitalizacji i zagospodarowania zabytkowych elementów parku wiejskiego w Mścicach oraz montaż elementów małej architektury, służących rekreacji mieszkańców i turystów, wraz z pracami towarzyszącymi.

Przewiduje się:

- odtworzenie i remont istniejących alejek spacerowych – obecnie wydeptanych ścieżek gruntowych
- prace pielęgnacyjne oraz oznakowanie istniejących cmentarzy
- montaż elementów małej architektury: ławek, koszy na śmieci, tablic informacyjnych,
- montaż elementów placu zabaw na trawiastym placu
- montaż elementów siłowni zewnętrznej na ww placu
- remont istniejących latarni parkowych
- zabiegi pielęgnacyjne wokół istniejącego starodrzewu oraz układu zieleni parkowej

3.1. Odtworzenie i remont istniejących alejek spacerowych – obecnie ścieżek gruntowych (wydeptanych)

Zgodnie z założeniem projektu oraz wytycznymi Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie, projekt zakłada odtworzenie oraz remont alejek parkowych w miejscu istniejących ścieżek gruntowych (wydeptanych). Ma to za cel uwidocznienie i przywrócenie historycznego układu komunikacyjnego.

Projektuje się alejki z kłińca kamiennego o szer. 1,5 m oraz drogę dojazdową (w miejscu istniejącego wjazdu do parku o nawierzchni gruntowej) z geokrąta, o nawierzchni z kłińca kamiennego – o szer. 3,0 m.

Trasy alejek spacerowych oraz drogi dojazdowej w projekcie zostały pokazane na podstawie wizji lokalnej w terenie, jednak z uwagi na dopuszczalny błąd pomiarowy oraz niedokładność mapy (występowanie drzew, które nie są naniesione na niej), zaleca się przed

wykonaniem skorygować trasy w terenie. Alejki spacerowe oraz drogę dojazdową należy wykonać w sposób nie uszkadzający konarów, pni ani korzeni drzew – w przypadku kolizji należy skorygować przebieg trasy. Podana w projekcie powierzchnie oraz długości ciągów komunikacyjnych również podlegają korekcie, jeśli w trakcie wykonywania robót budowlanych wystąpi konieczność zmiany przebiegu trasy.

W trakcie realizacji wszelkich prac należy przyjąć jak najmniej inwazyjne i bezpieczne dla starodrzewu parkowego oraz parkowych ekosystemów metody prowadzenia robót.

3.2. Zabiegi pielęgnacyjne oraz oznaczenie istniejących cmentarzy

Istniejące nieczynne cmentarze: rodowy i ewangelicki, usytuowane na terenie parku wiejskiego, objęte są ochroną konserwatorską i wpisane są do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków.

Projekt zakłada trwałe zachowanie zabytków oraz brak jakiegokolwiek ingerencji w usytuowanie istniejących pozostałości nagrobków. Przewiduje się pozostawienie ich w miejscu historycznego występowania, niezależnie od tego, czy pozostałe fragmenty nagrobków usytuowane są w miejscu pierwotnym, czy wskutek dewastacji cmentarza w latach powojennych zostały przeniesione w inne miejsce (brak możliwości ustalenia pierwotnej lokalizacji).

Na terenie cmentarza rodowego zaleca się również pozostawienie głazów o nieregularnym charakterze w miejscu ich dotychczasowego występowania.

W miarę możliwości zaleca się zastosowanie prac konserwatorskich przy pozostałościach nagrobków.

Z uwagi na brak możliwości jednoznacznego wytyczenia dokładnych granic obydwu cmentarzy, a także ze względu na założenie projektu, mające na celu jak najmniejszą ingerencję w zabytkową część parku, nie projektuje się żadnych ogrodzeń wokół cmentarzy. Odstąpiono także od projektu żywopłotów, służących jako ogrodzenie terenu cmentarzy. Brak jest jakichkolwiek śladów oraz informacji co do występowania takich żywopłotów na terenie parku w przeszłości, stąd niezasadne wydaje się wprowadzanie nowych elementów zielonych w istniejący układ. Występujący na terenie parku starodrzew i związane z nim zacienienie również w sposób znaczący utrudniałoby pielęgnację założów żywopłotowych.

Przewiduje się oczyszczenie terenu cmentarzy z wtórnych samosiewów, które zacierają historyczny układ.

Przy granicach cmentarzy przewiduje się montaż 2 tablic informacyjnych (po jednej przy każdym cmentarzu). W zawartym na nich opisie powinny zostać ujęte: nazwa cmentarza, data założenia i ew. historia cmentarza, powierzchnia oraz opis zachowanych (bądź nie) elementów, a także informacja, że dany cmentarz jest objęty ochroną konserwatorską poprzez wpis do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków. W pobliżu tablic informacyjnych usytuowano ławkę parkową oraz kosz na śmieci.

Zaleca się oczyszczenie terenu cmentarzy z odpadów w sposób nie uszkadzający zabytku, w tym szaty roślinnej, systemów korzeniowych, pni i koron drzew i krzewów, runa, a także nagrobków lub ich części.

3.3. Montaż elementów małej architektury: ławek, koszy na śmieci, tablic informacyjnych oraz siedziska na istniejącym murku tzw. strzelnicy.

Projekt odbudowy elementów parku wiejskiego zakłada również rozmieszczenie nowych elementów małej architektury: ławek parkowych, tablic informacyjnych, koszy na śmieci.

Przewidziano 4 miejsca lokalizacji elementów małej architektury: przy placu zabaw oraz siłowni zewnętrznej, przy cmentarzach: rodowym i ewangelickim oraz przy tzw. strzelnicy.

W północno-schodnim narożniku prostokątnego placu, przy siłowni zewnętrznej oraz placu zabaw, projektuje się 2 ławki oraz kosz na śmieci, a w pobliżu, przy wejściu na ww teren – 2 tablice informacyjne.

Przy terenie cmentarza rodowego oraz na terenie cmentarza ewangelickiego przewidziano zestaw: ławka parkowa, tablica informacyjna, kosz na śmieci.

Teren przy zachowanym murku w kształcie litery U (tzw. strzelnicy) należy oczyścić z zalegających śmieci i odpadów. Oczyszczone miejsce wewnątrz murku należy wypełnić gruntem pozyskanym w trakcie remontu alejek parkowych do poziomu ok. 0,5 m od górnej krawędzi murku. Na górnej krawędzi murku projektuje się siedzisko z łąt drewnianych (wymiar całości: 6,3m x 2,5 m, szer. murku: 0,25 – 0,37 m).

Elementy małej architektury zostały dobrane zgodnie z wytycznymi Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie, są dostosowane do architektury parku oraz wykonane z materiałów szlachetnych i naturalnych.

3.4. Montaż elementów placu zabaw na trawiastym placu

W północno-wschodniej części prostokątnego placu, pokrytego nawierzchnią twardą, projektuje się plac zabaw dla dzieci, składający się z 10 elementów zabawowych:

- zestaw zabawowy
- huśtawka pojedyncza plus bocianie gniazdo
- huśtawka podwójna
- zjazd linowy 30 m
- zestaw sprawnościowo-linowy
- huśtawka pieski
- karuzela
- ciężarówka
- sprężynowiec Dino
- sprężynowiec auto

Plac zabaw powinien spełniać normy bezpieczeństwa dotyczące urządzeń zabawowych, materiałów z których są wykonane zabawki, nawierzchni na których stoją urządzenia, oraz systematycznej kontroli bezpieczeństwa na placu zabaw. Urządzenia zabawowe należy zamontować w gruncie według wytycznych producenta.

Nawierzchnia pod projektowanym placem zabaw oraz siłownią zewnętrzną – piaszczysta (parametry nawierzchni zgodnie z wytycznymi producenta urządzeń, dotyczącymi wysokości swobodnego upadku)

3.5. Montaż elementów siłowni zewnętrznej na trawiastym placu

W północno-wschodniej części prostokątnego placu, pokrytego nawierzchnią twardą, projektuje się również siłownię zewnętrzną składającą się z 7 urządzeń siłowych: 6 zblokowanych po 2 przy jednym pylonie oraz 1 wolno stojące:

- wyciąg górny – wyciskanie siedząc
- orbitrek - biegacz
- stepper – wypych
- wioślarz

Urządzenia siłowe rozmieszczono z zachowaniem stref bezpieczeństwa. Należy zamontować je w gruncie zgodnie z wytycznymi producenta.

Nawierzchnia pod projektowanym placem zabaw oraz siłownią zewnętrzną – piaszczysta (parametry nawierzchni zgodnie z wytycznymi producenta urządzeń, dotyczącymi wysokości swobodnego upadku)

3.6. Remont istniejących latarni parkowych

Z uwagi na to, że rozmieszczone wokół prostokątnego placu latarnie parkowe w chwili obecnej są nieczynne oraz ich stan techniczny określa się jako zły, proponuje się w ramach remontu wymianę istniejących latarni na nowe, dostosowane do zabytkowego charakteru parku.

3.7. Zabiegi pielęgnacyjne wokół istniejącego starodrzewu oraz układu zieleni parkowej

Należy maksymalnie zachować oryginalną substancję zabytku, jakim jest przedmiotowy park.

Zaleca się oczyszczenie terenu z wtórnych samosiewów zacierających pierwotny układ oraz przeprowadzenie prac pielęgnacyjnych przy starodrzewie, mających na celu zachowanie i leczenie drzew. Pielęgnacja powinna być prowadzona przez specjalistę z zakresu dendrologii i chirurgii drzew na podstawie opracowanego wcześniej programu prac pielęgnacyjnych dla poszczególnych drzew wraz z weryfikacją stanu fitosanitarnego drzewa, opisem i sposobem wykonania niezbędnych prac przy drzewie, z podziałem prac na etapy, sporządzonego przez uprawnionego specjalistę z zakresu dendrologii i pielęgnacji zabytkowych założeń zieleni.

Należy usunąć ewentualne złomy i wywroty, dopuszcza się pozostawienie świadka po złomie.

Realizacja rozwiązań projektowych nie może prowadzić do naruszenia korzeni, pni ani koron drzew i krzewów. Wszelkie prace należy wykonywać z wyjątkową ostrożnością, w sposób jak najmniej inwazyjny i jak najbardziej bezpieczny dla starodrzewu parkowego i ekosystemów parkowych.

Zaleca się oczyszczenie terenu z odpadów w sposób nie naruszający ukształtowania terenu ani gleby oraz nie uszkadzający zabytku (tj. szaty roślinnej, systemów korzeniowych, pni i koron drzew i krzewów, runa).

5. Sieci uzbrojenia terenu

Nie dotyczy niniejszego opracowania. Projektowana inwestycja nie koliduje z istniejącymi instalacjami zewnętrznymi.

Uwaga: w pobliżu projektowanej lokalizacji ławki (w północno-wschodnim rogu prostokątnego placu, tzw. boiska) występuje kabel elektroenergetyczny. Montaż ławki polegać będzie na miejscowym usunięciu maks. 20 cm wierzchniej warstwy ziemi, wyrównaniu piaskiem i zagęszczeniu podłoża, ułożeniu betonowych elementów stanowiących podstawę do montażu ławki, a następnie przykręceniu ławki w to miejsce. Z uwagi na zakres prac nie występuje w tym miejscu kolizja z istniejącą siecią. Ponieważ głębokość kabla reguluje norma N-SEP-E-004, kable powinny być ułożone na głębokości min. 70 cm p.p.t., przy czym powinny być również oznaczone siatką lub folią kablową z tworzywa sztucznego, o trwałym kolorze odpowiednim do napięcia znamionowego kabla. Pomimo braku kolizji, prace ziemne w obrębie kabla należy prowadzić ręcznie.

Powyższe uwagi dotyczą także wykonania ciągów komunikacyjnych w obrębie istniejącego kabla.

6. Charakterystyczne parametry obszaru objętego opracowaniem

- długość drogi dojazdowej z geokraty: 48 m
- szerokość drogi dojazdowej z geokraty: 3 m
- długość krawężników o szer. 0,08 m: 96 m
- powierzchnia drogi dojazdowej z geokraty: 144 m², w tym:
 - powierzchnia nawierzchni bez krawężników: 136,4 m²
 - powierzchnia krawężników o szer. 0,08 m: 7,68 m²
- długość alejek spacerowych: 894 m
- szerokość alejek spacerowych: 1,5 m
- długość krawężników o szer. 0,06 m: 1788 m
- powierzchnia alejek spacerowych: 1340 m², w tym:
 - powierzchnia nawierzchni z kłosa kamiennego: 1232,7 m²
 - powierzchnia krawężników o szer. 0,06 m: 107,3 m²
- powierzchnia nawierzchni piaszczystej pod siłownią zewnętrzną i placem zabaw: 720 m²

OPRACOWAŁA:

mgr inż. arch. Kinga Mielczarek

uprawnienia budowlane do projektowania w specjalności architektonicznej
bez ograniczeń nr 17/ZPOIA/2004, ZP-0461

.....